

משנה פסחים פרק ו

Mishnah Pesahim, chapter 6

(1) These things relating to the Pesah offering override Shabbat: Its slaughter, the splashing of its blood [on the altar], removal of the innards and burning of its fats [all the aforementioned cannot be postponed until nightfall. The verse states: “The Children of Israel shall make the Passover sacrifice in its appointed time” (Numbers 9:2). Since “in its appointed time,” is also used regarding the Tamid offering, the Rabbis deduce that just as the Tamid overrides the Shabbat so, too, the Pesah offering overrides Shabbat (Pesahim 66a)]. However, its roasting and the washing of its innards [can be postponed until nightfall and thus,] do not override the Shabbat. Carrying it and bringing it from outside the *tehum* Shabbat and cutting off its warts do not override Shabbat. [Though these are only Rabbinically prohibited, since a live animal who carries itself is only forbidden Rabbinically and cutting off a wart could be done in a fashion Biblically-permitted, however, these could have been performed before the Shabbat.] Rabbi Eliezer says: They [even preparatory actions required to perform the *mitzvah*] do override it.

(2) Said Rabbi Eliezer: Is this not a fortiori! If slaughtering, which is Biblically prohibited, overrides the Shabbat, then it is only logical that these [carrying it

א אלו דברים בפסח דוחין את השבת, שחיטתו וזריקת דמו ומחוי קרביו והקטר חלביו, אבל צליתו והדחת קרביו אינן דוחין את השבת. הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום, וחתכת יבלתו, אין דוחין את השבת. רבי אליעזר אומר, דוחין: ב אמר רבי אליעזר, והלא דין הוא, מה אם שחיטה שהיא משום

רבנו עובדיה מברטנורא

א אלו דברים בפסח דוחין את השבת. פסח דוחה את השבת, דנאמר מועדו בפסח (במדבר ט) ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו, ונאמר מועדו בתמיד (שם כח) תשמרו להקריב לי במועדו, מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת שנאמר (שם) על עולת התמיד, אף מועדו האמור בפסח דוחה את השבת: שחיטתו וזריקת דמו. אי אפשר לעשותן בלילה דכתיב (ויקרא ז) ביום צוותו להקריב, ביום ולא בלילה: מחוי. קינות, כמו אכלה ומחתה פיה (משלי ל). מחוי קרביו דוחין את השבת, שלא יסריחו: צלייתו והדחת קרביו אינן דוחין. דאפשר משתחשך: הרכבתו. על כתפו להביאו דרך רשות הרבים לעזרה. אע"פ שאין בו אלא איסור שבות, שהחי נושא את עצמו אין דוחה, דהוה ליה למעבדה מאתמול. וכן הבאתו מחוץ לתחום, וחתכת יבלתו של קרבן פסח להסיר מומו, אע"פ שאין בו אלא איסור שבות, שחוחכה בשיניו או בידו, אינן דוחים. והא דתנן בשלהי ערובין חותכין יבלת במקדש, ההיא ביבשה דמפרך פרכא, ומתניתין דהכא בלחה. ואע"פ דכשחוחכה בשיניו או בידו כלאחר יד הוא, אפילו הכי אסור בלחה דהוה ליה למעבדה מאתמול: ר' אליעזר אומר דוחין. דסבר מכשירי מצוה דוחים את השבת, במסכת שבת: ב שחיטה שהיא. אסורה בחולין בשבת משום

and bringing it from outside the *tehum* Shabbat and cutting off its warts], which are prohibited only Rabbinically, should certainly override Shabbat. Rabbi Yehoshua said to him: Let the [laws] of the Festival prove [you wrong], for Biblical labor [such as cooking] is permitted, yet Rabbinical prohibitions [such as bringing it from outside the *tehum* Shabbat, as it can be brought before the Festival] are forbidden. Rabbi Eliezer said to him: What is this Yehoshua? What proof can you bring from a voluntary act [that of eating on the Festival] to a [required] *mitzvah* [that of bringing the Pesah offering. Rabbi Yehoshua, however, maintains that eating on a Festival is a *mitzvah*]. Rabbi Akiva answered and said: Let sprinkling [with the waters of purification] prove it, since [a person defiled by a corpse must be sprinkled on the third and seventh day, and if the seventh day is the eve of Pesah] it is performed because it is a *mitzvah* [as without it, he would be unable to partake of the Pesah being that he is defiled] and [sprinkling on Shabbat] is [only] forbidden Rabbinically, yet it does not override Shabbat, so, too, do not wonder about these while though they are a *mitzvah* and are forbidden Rabbinically, they, too, do not override Shabbat. Rabbi Eliezer said to him: But regarding that itself, I also argue. If slaughtering, which is prohibited Biblically, overrides the Shabbat, then it is only logical that sprinkling [a defiled person on the seventh day of his defilement enabling him to participate in the Pesah offering] which is prohibited only Rabbinically, should

רבנו עובדיה מברטנורא

איסור מלאכה גמורה אף על פי כן דוחה את השבת בפסח: **אלו שהם משום שבות לא ירחו.** בתמיהה: **יום טוב יוכיח.** שהתירו בו שחיטה ובישול שהוא אב מלאכה ומותרין להדיט, ואסרו בו להביא דבר מחוץ לתחום ולאכלו, הואיל והיה אפשר לו מאתמול ואף על גב דתחומין מדרבנן: **מה ראייה רשות למצוה.** אכילת הדיט רשות היא, וצורך גבוה מצוה היא, ואם העמידו חכמים איסור שבות שלהן במקום רשות, יעמידוהו אף במקום מצוה. ור' יהושע סבר כל שמחת יום טוב מצוה היא ואפילו הכי אינו דוחה שבות: **הזאה תוכיח שהיא מצוה.** בטמא מת שחל שביעי שלו להיות בשבת ערב הפסח, שאם לא יזה לא יעשה פסחו, ואפילו הכי אינו דוחה דהכי קים ליה לר' עקיבא דלא דחיא. והזאה שבות היא דמחוי כמאן דמתקן גברא: **ועליה אני דן.** וגם על ההזאה אני חולק ואומר

מלאכה דוחה את השבת, אלו שהן משום שבות לא ירחו את השבת. אמר לו רבי יהושע, יום טוב יוכיח, שהתירו בו משום מלאכה, ואסרו בו משום שבות. אמר לו רבי אליעזר, מה זה, יהושע, מה ראייה רשות למצוה. השיב רבי עקיבא ואמר, הזאה תוכיח, שהיא מצוה והיא משום שבות ואינה דוחה את השבת. אף אתה אל תתמה על אלו, שאף על פי שהן מצוה והן משום שבות, לא ירחו את השבת. אמר לו רבי אליעזר, ועליה אני דן, ומה אם שחיטה שהיא משום מלאכה, דוחה את השבת. הזאה שהיא משום שבות,

certainly override Shabbat. Rabbi Akiva said to him: Just the opposite: If sprinkling, which is only Rabbinically-forbidden, does not override Shabbat then slaughtering, which is forbidden Biblically, certainly will not override Shabbat. Rabbi Eliezer said to him: Akiva you are erasing that which is written in the Torah! “[On the fourteenth day of this month] **in the afternoon**, [you shall make it,] **in its appointed time**,” (Numbers 9:3) [implying] both on weekdays and Shabbat. Said he [Rabbi

אינו דין שדוחה את השבת. אמר לו רבי עקיבא, או חלוף, מה אם הנזה שהיא משום שבות, אינה דוחה את השבת. שחיטה שהיא משום מלאכה, אינו דין שלא תדחה את השבת. אמר לו רבי אליעזר, עקיבא, עקרת מה שכתוב בתורה, (בין הערבים), במועדו (במדבר ט) בין בחל בין בשבת. אמר לו, רבי, הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה. כלל אמר רבי עקיבא, כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת, אינה דוחה את השבת. שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת, דוחה את השבת: ג אימתי מביא חגיגה עמו, בזמן שהוא בא בחל בטהרה ובמעט. ובזמן

Akiva] to him: My master: Give me a required designated time for these which is similar to the required designated time for slaughtering [the aforementioned, Rabbinically-forbidden actions of carrying it and bringing it from outside the *tehum* Shabbat and cutting off its warts do not have a required, designated time since they could be performed before Shabbat and, in the case of the sprinkling, it is only the related circumstances which require that specific time, that is why they are not included in the Scriptural dispensation and do not override Shabbat]. A general rule was stated by Rabbi Akiva: Any [usually forbidden] labor which can be performed before Shabbat does not override Shabbat. However, slaughtering, which cannot be done before Shabbat, does override Shabbat [the *halachah* follows Rabbi Akiva].

(3) When does one bring a *hagigah* [offering] with it [the Pesah offering]? When it is offered on a weekday and in purity [although the Pesah offering overrides Shabbat and also, at times, overrides the prohibition of offering it while defiled, the *hagigah* offering does not], and when there are small, insufficient portions

רבנו עובדיה מברטנורא

שתדחה ולא יעבבהו מפסח, מקל וחומר זה בעצמו: אמר לו רבי עקיבא או חלוף. או אני אחליף את הדין. דפשיטא ליה דהזאה מעבבא וילפינן בקל וחומר מינה לשחיטה (שתעכב): במועדו. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו (במדבר ט): הבא לי מועד לאלו. שיהא להם זמן קבוע, כמו שקבע לשחיטה, הלכך כיון שלא קבע להם זמן ומצי למעבד מאתמול, לא דחיא, והזאה נמי לאו מגופיה דפסח היא ולא כתיב ביה במועדו. והלכה כרבי עקיבא: ג אימתי מביא חגיגה עמו. עם הפסח בארבעה עשר בניסן; בזמן שהוא בא בחול ובטהרה. דאע"ג דפסח דחי שבת וטומאה, חגיגה לא

[of the Pesah sacrifice to go around, i.e., if a group was formed by many people. In addition to the Pesah offering they also bring a *hagigah* Festival offering, so that the Pesah sacrifice will be eaten after a sufficient meal, as the Pesah had to be eaten “while sated” (Pesahim 69a-70b)]. But when it [the Pesah offering] is offered

on Shabbat, in large, sufficient portions or in impurity [when a majority of the community is defiled] one does not bring a *hagigah* [offering] with it.

(4) The *hagigah* was brought from the flock, from cattle, from sheep or from goats, from males or females [the Pesah was not brought from females], and it is eaten for two days and one night.

(5) If a Pesah offering was slaughtered for another purpose on Shabbat [and he thought this was valid], he is liable a sin-offering [for the unintentional violation of Shabbat]. And regarding all other sacrifices which he slaughtered with the intent of a Pesah offering: If they are not appropriate [i.e., he slaughtered a female or an animal that was over a year old], he is liable [a sin-offering; since everyone knows that a female cannot be valid for a Pesah offering, this is a blatant mistake and therefore, he is not exempt by reason of “one who erred in the fulfillment of a *mitzvah*”]; however, if they are appropriate [but the animal had been previously designated and sanctified for a different sacrifice and in all the commotion, the priest slaughtered this animal as a Pesah offering], Rabbi Eliezer obligates a sin-offering, while Rabbi Yehoshua does not [Rabbi

רבנו עובדיה מברטנורא

דחיא שבת: ובמועט. שהיה פסח מועט לאכילת בני חבורה, ואוכלין החגיגה תחלה כדי שיהיה הפסח גמר שביעתן; במרובה. שהיתה החבורה מועטת ודי להן בפסח לבדו: ובטומאה. שרוב צבור טמאין, אין מביאין עמו חגיגה, שחגיגת יום ארבעה עשר רשות היא ולא חובה: ד מן הבקר. מה שאין כן בפסח שאינו בא לא מן הבקר ולא מן הנקבות: ה הפסח ששחטו שלא לשמו. בארבעה עשר שחל להיות בשבת, וסבור כשם שמותר לשמו כך מותר שלא לשמו: חייב חטאת. שחלל שבת בשוגג: אם אינן ראויין. לפסח, כגון עגל או איל בן שתי שנים או נקבה. חייב עליו חטאת אם נתעלמה ממנו שבת או סבור שמותר לשחוט זבחים אחרים לשם פסח בשבת, דהאי לאו טועה בדבר מצוה, דהכל יודעים שאין זה כשר לפסח: ואם ראויין הן. כגון זה בן שנה של שלמים ששחטו לשם פסח, דמתוך שהוא טרוד ובהול לשחוט פסחו טעה בדבר זה ולא נזכר שהקדישו לזבח אחר: ר' אליעזר

שהוא בא בשבת במרבה ובטמאה, אין מביאין עמו חגיגה: ד חגיגה היתה באה מן הצאן, מן הבקר, מן הכבשים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד: ה הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת, חייב עליו חטאת. ושאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח, אם אינן ראויין, חייב. ואם ראויין הן, רבי אליעזר מתיב חטאת,

Yehoshua considers this erring while fulfilling a *mitzvah*, since this is a valid sacrifice, (though it is not credited to the owner as fulfillment of his obligation, see Zevahim 1:1) and that one who errs while fulfilling a *mitzvah* is not liable to a sin-offering]. Rabbi Eliezer said: If a Pesah offering which is permitted to be slaughtered

for its proper purpose [on Shabbat], yet if he changed its purpose he is liable [a sin-offering], then other sacrifices which are forbidden [to begin with on Shabbat even when slaughtered] for their own purpose, if he changed its purpose, he certainly should be liable [a sin-offering. If the slaughter of an authorized Pesah offering which is not valid requires the atonement of a sin-offering, then the slaughter of a totally unauthorized offering certainly requires the atonement of a sin-offering]. Rabbi Yehoshua said to him: No [your reasoning is flawed]; for if you say that a Pesah offering which was slaughtered for a different purpose [and the intended, different purpose does not override] and is [thus] forbidden [on Shabbat, therefore he is liable a sin-offering, as his intention was for something that may not be slaughtered on Shabbat] then can you say the same for other sacrifices which were changed and slaughtered as a [Pesah offering where the intended purpose is a] permitted offering [on Shabbat, that, there to, he is liable a sin-offering]? [Perhaps not; since his intention was to do something which does not desecrate Shabbat, this is considered erring while fulfilling a *mitzvah*.] Said Rabbi Eliezer to him: Public offerings will prove it, since they are permitted [to be offered on Shabbat] when slaughtered for their own sake, yet one who slaughters other sacrifices in their name is liable [a sin-offering, here the intention is not to desecrate Shabbat so this is considered erring while fulfilling a *mitzvah* and nevertheless he is liable]. Rabbi Yehoshua said to him: No, if you say this

רבנו עובדיה מברטנורא

מחייב חטאת. אע"פ שטעה בדבר מצוה: **ורבי יהושע פוטר.** דקסבר טעה בדבר מצוה ועשה מצוה כל דהו פטור מחיוב חטאת שבה, וזה עשה מצוה שהקריב קרבן, דכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים, ואף הנשחטים לשם פסח מכשיר להו ר' יהושע בפרק תמיד נשחט: **מה אם הפסח.** שמותר לשחטו בשבת לשמו, שינה את שמו אודית מיהא דחייב חטאת כדקתני לעיל: **שינינו לדבר האסור.** ששחטו לשם קרבנות אחרים שאסורים לשחטן בשבת: **שינינו לדבר המותר.** ששחטו לשם דבר המותר לשחטו בשבת: **אימורי צבור.** קרבנות האמורים בצבור בשבת כגון תמידים

ורבי יהושע פוטר. אמר רבי אליעזר, מה אם הפסח שהוא מתר לשמו, כששנה את שמו, חיב. וזבחים שהן אסורין לשמן, כששנה את שמן, אינו דין שיהא חיב. אמר לו רבי יהושע, לא, אם אמרת בפסח ששנהו לדבר אסור, תאמר בזבחים ששנון לדבר המתר. אמר לו רבי אליעזר, אמורי צבור יוכיחו, שהן מתרין לשמן, והשוחט לשמן, חיב. אמר

[that he is liable a sin-offering] regarding public offerings that is because they have a limit [of four on Shabbat (the two *tamidim* and the two *mussafim*) and since there was no reason for his confusion, making his mistake one of gross negligence, and therefore, there is an extenuating reason why this cannot be considered

as one who erred in the fulfillment of a *mitzvah*], but can you say this regarding the Pesah offering which has no limit? [Since there are so many people bringing their Pesah offerings, the confusion is much greater than in the case of public offerings, thus, when he sees an animal which he mistakes for a Pesah offering, this is not considered gross negligence and therefore, it falls under the category of erring while fulfilling a *mitzvah*.] Rabbi Meir says: Even one who slaughtered [other sacrifices] with the intention of public offerings [on Shabbat; since the offering is valid and the intended offering overrides Shabbat, this is considered erring while performing a *mitzvah* and he] is not liable [a sin-offering and we do not consider this as gross negligence].

(6) If he slaughtered it [on Shabbat] for those who cannot eat from it or for those who were not registered [in the count for it], for non-circumcised or for defiled [persons], he is liable [a sin-offering]. [However, if he slaughtered it both] for those who can eat and those who cannot eat, for those included in the count and those who are not included in the count, for circumcised and non-circumcised, for those who are pure and those who are defiled, [since the offering is valid] he is not liable. If one slaughtered [on Shabbat] and later found it [the animal] blemished, he is liable [since he could have checked it before, this is considered

רבנו עובדיה מברטנורה

ומוספין יוכיחו שמותרים לשחטן לשמן, והשוחט שאר זבחים לשמן בשבת חייב: **שיש להן קצבה.** שאינו רואה אחרים עסוקין בשחיטתו, וכיון שנשחט התמיד יודע הוא שאין צריך לשחוט עוד, הלכך אין זה טועה אלא שוגג דלא היה לו לטעות בדבר: **תאמר בפסח שאין לו קצבה.** דהכל צריבין לכך והרי הוא רואה אחרים הרבה עסוקים בכך וטרוד הוא להתעסק במצוה. ואפילו שחט הוא פסח כבר ומצא זבח זה עומד בעורה וכסבור שהוא פסח ושחטו לשם מי שהוא, טועה בדבר מצוה הוא: **ר' מאיר אומר.** השוחט בשבת זבחים אחרים כל ימות השנה לשם אמורי צבור פטור. והלכה בר' יהושע ואין הלכה בר' מאיר: **ו' לאוכליו ושל' לאוכליו פטור וכו'.** דהא פסח כשר הוא, דאמרינן פרק תמיד נשחט דהשוחט לפסולים ולכשרים לא פסל: **שחטו ונמצא בעל מום חייב.** דשוגג הוא

לו רבי יהושע, לא, אם אמרת באמורי צבור שיש להן קצבה, תאמר בפסח שאין לו קצבה. רבי מאיר אומר, אף השוחט לשם אמורי צבור, פטור: **ו' שחטו של' לאוכליו ושל' למנוייו, לערלין ולטמאים, חיב. לאוכליו ושל' לאוכליו, למנוייו ושל' למנוייו, למולין ולערלין, לטהורים ולטמאים, פטור.** שחטו ונמצא בעל מום,

unintentional, rather than unavoidable]. If one slaughtered and subsequently, discovered that it was a *treifah* in [one of its] internal organs, he is not liable. If one slaughtered and subsequently, discovered that the owners had withdrawn or they died or became defiled, [this is an unavoidable accident and] he is not liable, since [at the time,] he slaughtered with permission.

רבנו עובדיה מברטנורא

ולא אנוס שהיה לו [לבקרן]: שמשכו הבעלים את דים. ממנו קודם שחיטה ונמנו על אחר: או שמתו או שנטמאו. דעבשיו לא נתנה שבת לדחות אצלם: פטור. שאנוס הוא, דלא היה יודע שכך הוא ולא היה לו לבדוק על כך: